

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA”, IAȘI

FACULTATEA DE LITERE

ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

Ilarie Voronca – poet între două culturi

Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Marina Mureșanu

Doctorandă:

Nichita P. Cipriana-Manuela căs.Frățilă

Iași

2020

Anunț

La data de **21 septembrie 2020**, ora **10**, pe platforma zoom.us drd. Nichita P. Cipriana-Manuela căs.Frățilă susține, în ședință publică on line, teza de doctorat cu titlul "**Ilarie Voronca – poet între două culturi**" , în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul Filologie.

Linkul ședinței publice este următorul:

<https://us02web.zoom.us/j/84591799088?pwd=a0FJN0szT3lZSmJUMTZlYTh3dEZSQ09>

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte:

Prof.univ.dr.Simona Modreanu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conducător științific:

Prof.univ.dr.Marina Mureșanu, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Referenți:

Prof.univ.dr.Ileana Mihăilă, Universitatea din București

Prof.univ.dr.Alexandrina Mustețea, Universitatea din Pitești

Prof.univ.dr.Eugenia Arjoca-Ieremia, Universitatea de Vest din Timișoara

Teza poate fi consultată la Biblioteca Facultății de Litere.

TABLA DE MATERII

Introducere.....	6
Obiectivele cercetării.....	7
Motivație.....	8
Structura tezei.....	10
Corpus.....	10
Metodologie.....	10
CAPITOLUL 1. Contextul avangardei.....	13
1.1.Literatura română de expresie franceză.....	13
1.2.Avangarda literară europeană și românească la începutul secolului XX	17
CAPITOLUL 2. Dedublarea poetului.....	55
2.1.Omul și poetul Ilarie Voronca.....	55
2.2. Activitatea literară a lui Ilarie Voronca între două culturi.....	61
2.3. Ilarie Voronca – receptare critică.....	71
CAPITOLUL 3. Concepția estetică – poezie, eseuri, publicistică.....	82
3.1.Radiografia sufletului în <i>A doua lumină</i>	87
3.2.Răzvrătirea în <i>Act de prezență</i>	93
3.3.Alternativa scrisului în <i>Din periodice</i>	98
CAPITOLUL 4. Restriși dedublate.....	105
Poezia.....	108
4.1. Poezia în limba română.....	108
4.2. Poezia în limba franceză.....	188
4.3.Traducerile lui Ilarie Voronca.....	195
4.3.1. <i>Les chants du mort</i> - Bocetele românești, o sfâșiere a inimii.....	196
CAPITOLUL 5. Poezia în proză.....	208
Proza.....	208

5.1. Simbolistica imaginarului în <i>Interviul. Unsprezece povestiri</i> (1944).....	208
5.2. Sensul confesiunii în <i>La confession d'une âme fausse/ Confesiunea unui suflet fals</i> (1942).....	231
5.3. Joc și ironie în romanul <i>Henrika</i> (1945).....	237
5.4. Poetica amintirilor în <i>Souvenirs de la planète Terre</i> (1945).....	241
CAPITOLUL 6. Dimensiunea existențială a scriiturii.....	244
6.1. Paradigma fericirii în <i>Petit manuel du parfait Bonheur/ Mic manual de fericire perfectă</i>	244
6.2. Căderea cortinei în <i>Jurnalul sinuciderii</i>	270
6.3. Scrisorile lui Ilarie Voronca	276
În amintirea poetului.....	282
CONCLUZII	286
BIBLIOGRAFIE.....	294
SITOGRAFIE.....	301
ARTICOLE PROPRII PUBLICATE DESPRE ILARIE VORONCA.....	303

Ilarie Voronca – poet între două culturi

Introducere

Ilarie Voronca s-a impus în peisajul vremii sale ca un poet avangardist de mare valoare. Originalitatea ideilor sale derivă din însăși inaderența sa la tradiție, scrierile sale putând fi considerate un adevărat produs social care transmite mesajul maselor umile. Ceea ce îl caracterizează pe Voronca este tocmai rezistența în fața mentalității colective a scriitorilor vremii astfel că sincronizarea cu literatura franceză este relevantă. În acest mod, opera sa se organizează în jurul realităților psihologice, morale și sociale. În același timp, poetul a beneficiat de influența majoră a celorlalți scriitori români de expresie franceză. Considerat de unii dintre contemporanii săi drept un talent mediocru, Voronca a participat în mod activ la conturarea unui ideal de cultură raportat la cel occidental. Pe de altă parte, apartenența la limba și literatura franceză i-a deschis noi orizonturi, poetul remarcându-se prin principiile estetice, dar și din punct de vedere stilistic. Voronca a avut curajul de a-și confrunta ideile cu cele ale celorlalte voci notabile ale epocii. Printre cele mai importante se numără Tristan Tzara, B. Fundoianu (Benjamin Fondane), F. Brunea Fox, Sașa Pană, Gherasim Luca, Stephan Roll, Victor Brauner, Ion Călugăru, Mihail Cosma (Claude Sernet) etc. Aceștia au făcut parte din pleiada de scriitori avangardiști care, împreună cu Voronca, au încercat să schimbe în mod profund apartenența la tradiție, luptând pentru inovație și modernitate.

Criticii vremii sale nu au avut întotdeauna cuvinte de laudă la adresa operei lui Voronca, de multe ori nefiind înțeles de contemporani. Alteori viziunea acestora a coincis cu aceea a adversarilor literari ai poetului, care nu au încetat să îi aducă injurii. Au existat și critici literari care au apreciat încă de atunci valoarea reală a operei lui Voronca, schițând în mod concret un portret literar concludent. Totuși, referințele critice ale acelor ani cu privire la opera poetului nu sunt numeroase însă există atât în literatura română a epocii, cât și în cea franceză. Mult mai târziu, au apărut critici literari direct interesați de soarta acestui poet avangardist.

Principalul critic literar care s-a ocupat de Ilarie Voronca, Ion Pop, a scris mai multe lucrări în care este cercetată opera lui Voronca, cea mai importantă rămânând *A scrie și a fi. Ilarie Voronca și metamorfozele poeziei*, București, Editura Cartea Românească, 1993 (Ediția a II-a, Editura Cartea Românească, 2007). Criticul realizează ceea ce până la acel moment nu fusese

împlinit : scoate la lumină valoarea operei lui Voronca, reușind să surprindă cu explicații și comentarii edificatoare.

Printre acestea, Ion Pop precizează că Ilarie Voronca a ilustrat năzuința unei anumite echilibrări a raporturilor cu tradiția mării poezii românești (de la Eminescu, elogiat încă în **Integral**, la Arghezi sau Bacovia), dar și că poetului nu i-a fost afectată nicio clipă încrederea în poezie și în poem. Voronca s-a raportat la acestea cu un sentiment cvasireligios, fiind printre puținii poeți ai vremii sale care păreau a trăi exclusiv **pentru și întru** poezie.

Și criticii literari francezi au apreciat valoarea operei acestui poet avangardist. Astfel, criticul Cristophe Dauphin publică în 2011 volumul *Ilarie Voronca, le poète intégral*, Rafael de Surtis/ Éditeur, prima carte mai cuprinzătoare dedicată poetului româno-francez, cu aproape două sute de pagini de studiu propriu-zis. Pentru Dauphin, toată opera lui Voronca, în versuri și în proză, relevă dorința de unificare „integrală”, a elementelor naturale și umane. Anii românești, instalarea în Franța, exilul și dificultățile sale, certurile literare, prietenii, iubirile, întâlnirile (cu majoritatea celor care formează lumea artistică), rupturile, perioada ocupației și a rezistenței, căutarea disperată a fericirii, până la suicidul din domiciliul parizian – acesta fiind în mod evident înscris în contextul istoric, social, politic, cultural, românesc, francez, european al cărui destin individual este indisociabil. Ilarie Voronca este poetul „mișcării”, al „neliniștii”, al „insatisfacției”, al acestor stări care nu îl lasă niciodată să se odihnească și de unde emană o neîncetată evoluție.

Numeroși alți critici contemporani atât români, cât și francezi s-au preocupat de opera lui Ilarie Voronca, după o lungă perioadă de la moartea sa. Cei mai mulți văd în Voronca un scriitor talentat, a cărui operă cu accente avangardiste captivează prin modernitatea literară în anii de restriști ai războiului. Astfel, în urma parcurgerii tezei, cititorul află informații prețioase, detaliate, cu privire la cine a fost Ilarie Voronca, cine i-a influențat scrisul, care este opera sa de expresie franceză, temele predominante, de ce s-a apropiat de cultura acestui popor și ce a însemnat pentru evoluția sa impactul cu lumea literară occidentală.

Obiectivele cercetării

În prezenta lucrare, ne-am propus să studiem opera poetului Ilarie Voronca în contextul dezvoltării mișcării avangardiste românești, dar, mai ales, amprenta lăsată de acesta în spațiul

europăan francofon. Deși nu atât de cunoscut și publicat în contemporaneitate față de alte personalități ale generației sale, Ilarie Voronca a adus un suflu nou și o altă viziune prin forța cu care și-a transpus ideile literare inovative. Până la momentul actual, informațiile legate de opera acestui scriitor erau relativ puține, acest lucru impunând investigația minuțioasă (în biblioteci și în arhive) la care am recurs în această lucrare, cu scopul de a întregi imaginea lui Voronca.

Motivație

Motivația temei noastre a constat în faptul că opera lui Ilarie Voronca se află printre cele mai importante repere din avangarda românească. Totodată, el este inclus în grupul scriitorilor români de expresie franceză care au avut o influență puternică asupra culturii europene. Dintre aceștia menționăm : Elena Văcărescu, Martha Bibescu, Panait Istrati, Emil Cioran, Vintilă Horia, Tristan Tzara, Eugen Ionescu etc. Dorința noastră a fost aceea de a cerceta în amănunt în special opera scrisă în limba franceză a lui Ilarie Voronca, întrucât până în prezent această parte nu a fost pe deplin cercetată. Miza principală a constat în a aduce în atenția filologilor și publicului larg interesat cele mai profunde și relevante aspecte din scrierile poetului, studiul axându-se mai ales pe ideea de inovație și modernitate.

Necesitatea întreprinderii acestei lucrări a constat chiar în nevoia unei cunoașteri mai aprofundate a fenomenului avangardist, atât în țara noastră, cât și la nivel european. Scriitorul care ne-a dat acest prilej, Ilarie Voronca, este considerat de criticii literari aproape în totalitate poet, deși a scris și publicistică și proză. Scopul nostru a fost acela de a aduce în prim plan personalitatea puternică a lui Voronca, dar și de a face cunoscută opera sa aproape uitată. Obiectivele pe care ni le-am propus încă de la început au fost acelea de a scoate la lumină opera necunoscută a poetului, rămasă necercetată.

Cercetarea noastră își propune să urmărească parcursul literar al poetului în cele două etape ale operei, română și franceză dar și aventura spirituală din perioada exilului.

Dintre **obiectivele cercetării** menționăm 1) parcurgerea și înțelegerea operei lui Ilarie Voronca, dar și parcursul autor-eu liric-act creator; 2) particularitățile stilistice și dedublarea poetului care pendulează între cele două lumi, cea interioară și exterioară, dar și între cele două țări, România și Franța; 3) cunoașterea aprecierilor critice asupra operei cât și motivația acestora.

În opinia noastră, **inovația teoretică și valoarea științifică a cercetării** constă în : 1) abordarea problematicii modernității operei sale; 2) receptarea modalităților de interferență a instanțelor/ vocilor/ ipostazelor lirice în poezia, proza și publicistica sa; 3) argumentarea etapelor creației poetice și a relației dintre autor-operă-cititor.

Deși opera poetului Ilarie Voronca este una vastă, receptarea sa critică este precară. Astfel, numele lui Ilarie Voronca nu apare în toate dicționarele dedicate literaturii avangardiste. Considerat scriitor român de expresie franceză întrucât a scris nu numai în limba maternă, ci și în franceză, este totuși principalul reprezentant al acestei perioade în România, promotor al unor reviste literare inovative și moderne. Alături de ceilalți scriitori avangardiști, Voronca a reușit să se facă cunoscut în marile capitale europene, mai ales la Paris, acolo unde s-a stabilit definitiv în a doua parte a vieții.

Cercetarea pe care am întreprins-o s-a născut din necesitatea de a nu ne uita scriitorii prolifici dintre cele două războaie mondiale peste care s-a așternut uitarea. Astfel, ne-am propus să aducem în prim plan originalitatea acestui scriitor avangardist aflat în permanență între cele două culturi de care s-a simțit legat de-a lungul timpului, cultura română în care s-a născut și cea franceză în care s-a integrat. Printre scriitorii români de expresie franceză, Voronca nu a fost atât de promovat și cunoscut, în ciuda talentului său evident, rămânând mai degrabă într-un con de umbră. Cu toate acestea, evoluția sa ca poet a fost fulminantă, autorul scriind și publicând într-un ritm foarte alert. Temele pe care le abordează Voronca diferă de la un volum la altul, păstrând totuși elemente comune. Atitudinea pe care o transmite poetul este de modernitate în raport cu tradiția, de inovare și noutate, realizând cu ușurință trecerea de la vechiul mod de a scrie la unul nou și modern. Astfel, pe parcursul existenței sale Voronca a reușit să se impună, devenind foarte cunoscut în ultima perioadă a vieții, fiind primit cu entuziasm general în ultima sa vizită la București, înainte de a se sinucide.

De asemenea, ne referim și la realizarea unei incursiuni de ordin biografic, schițând evoluția lui Eduard Marcus spre Ilarie Voronca, subliniind importanța cunoașterii tuturor elementelor, evenimentelor, factorilor și contextului personal (despre familie, despre prieteni, despre școlile pe care Voronca le-a frecventat, dar și despre religia sa), toate acestea aducând detalii care vor contura personalitatea poetului în anii maturității. Nu uităm să adăugăm date legate de primele creații ale poetului în limba română, influențate de curentul simbolist, dar și de atmosfera epocii.

În același timp însă, nu am uitat în abordarea noastră să dezbatem nu numai evoluția scrisului acestui autor de la primele poeme până la ultimele ecouri ale existenței sale, ci și însăși concepția sa despre viață, despre oamenii și împrejurările care l-au marcat, întregul context care a dus la profunzimea și expresivitatea operei sale, cât și la finalitatea tragică a unui destin excepțional.

Structura tezei

Pornind de la aceste considerente, lucrarea noastră include **șase capitole** ample care acoperă întregul parcurs uman, dar și scriitoricesc al lui Ilarie Voronca, progresând de la considerații teoretice și critice la analiza operelor selectate.

Începutul tezei stabilește cadrul general al studiului, încadrând evoluția acestui scriitor în epocă, identificând trăsăturile comune asociate curentelor europene. **Capitolul unu** este dedicat în întregime literaturii române de expresie franceză, dar și situației avangardei literare românești la începutul secolului XX. În **capitolul doi** am realizat o incursiune în viața și parcursul literar al lui Voronca, dar și părerea criticilor literari cu privire la opera sa. **Capitolul trei** este dedicat concepției sale estetice în ceea ce privește poezia, eseurile și publicistica poetului.

În partea a doua a tezei ne-am ocupat de opera poetului astfel : în **capitolul patru** am încercat să analizăm tematica abordată în cadrul poeziilor scrise atât în limba română, cât și franceză. Am analizat temele care predomină de-a lungul operei sale, structurile lingvistice și figurile de stil utilizate de Voronca pentru a sublinia evoluția gândirii sale estetice și frământările sale interioare. **Capitolul cinci** al tezei include cercetarea asupra prozei lui Ilarie Voronca. Vorbim la final, în **capitolul 6** despre ultima operă în proză rămasă neterminată a lui Voronca, *Mic manual de fericire perfectă*, dar și despre ultimul său jurnal inedit, împreună cu scrisorile către soția sa, Colomba. Concluziile generale sunt cele care subliniază mesajul general și final al tezei, acestea fiind urmate de bibliografia generală, sitografie și anexe.

Corpus

Corpusul pe care l-am cercetat a constat în cele mai reprezentative volume ale lui Ilarie Voronca publicate atât în România, cât și în Franța pe genuri: poezie, proză, eseuri. Am avut în vedere și textele necunoscute, traducerile, corespondența, precum și opere apărute recent.

Metodologie

Din titlul lucrării se prefigurează **ipoteza investigației**, pornind de la premisa că epoca avangardei române nu poate fi ignorată. În acest scop, din punct de vedere metodologic, ne-am oprit la un corpus central, de la care am pornit cercetarea propriu-zisă. Sursele pe care le-am consultat au constat nu doar în opera accesibilă a poetului, ci și în documente și volume de arhivă păstrate în colecțiile speciale ale bibliotecilor. Principala metodă de cercetare a constat în confruntarea textelor și parcurgerea referințelor critice ale operei, căutând să scoatem în evidență elemente noi necunoscute publicului. Fiecare operă care face parte din corpus a reprezentat pentru noi o modalitate de a cunoaște mai bine scrierile lui Voronca, dar și personalitatea sa deosebit de puternică. Am încercat să aducem în prim plan poezia, dar și proza necunoscută publicului larg, structurând astfel ideile centrale ale analizei noastre. Ne-am bazat cercetarea nu doar pe opera poetului, cât și pe referințele critice deosebit de importante care reprezintă un reper fundamental în cunoașterea acestui scriitor. În cercetarea noastră, am căutat să ne raportăm mai întâi la opera de referință în limba română, atât poezie, cât și proză. Mai departe însă am pus accentul mai ales pe confruntarea operelor scrise direct în limba franceză și apoi traduse în română. Astfel, extrem de interesantă a fost abordarea lingvistică a scrierilor lui Voronca, întrucât traducerile au fost realizate atât de poet, cât și de prietenul său, Sașa Pană.

Criticul Jean-Pierre Longre menționează că

*„Ilarie Voronca și-a tradus singur poeziile scrise în limba română în limba franceză și al cărui scris în această limbă, cu caracter suprealist până în anii 1940, va rămâne constant marcat de originile sale românești, deschis sau în filigran...”*¹

Pentru redactarea lucrării am folosit cu precădere **analize, sinteze, comparații și analogii**, concentrându-ne asupra analizei pe text. Astfel, comparațiile dintre operele lui Voronca pun în evidență evoluția concepțiilor sale, precum și maturizarea sa artistică. Resursele bibliografice consultate (articole și studii critice, dicționare, articole tangente subiectului tezei etc.) au asigurat suportul științific minimal al lucrării dar și caracterul inovator al cercetării. Au fost aplicate și alte **metode** de analiză : analiza textuală, tematică și stilistică.

¹Longre, Jean-Pierre, *Une belle voyageuse*, Calliopées, Paris, 2013, p. 18 (t.n.)

Astfel, metodologia utilizată în cadrul tezei de doctorat se sprijină pe metoda investigației istorico-culturale (care se referă la contextul social și cultural al epocii) și pe metoda comparatistă (principalul mijloc prin care am încercat să stabilim similitudini între cele două etape de creație a scriitorului).

Teza noastră comportă și o dimensiune monografică, aducând multe informații despre biografia, familia și prietenii lui Voronca, urmate de analiza operei sale. Se fac referiri la împrejurările în care poetul și-a trăit viața și care l-au determinat să aleagă universul literar ca descătușare. Analiza noastră aduce astfel în prim plan informații neștiute, detaliate despre viața poetului. Cercetarea tratează amănunțit, sub toate aspectele viața și opera poetului Ilarie Voronca fără a fi o monografie propriu zisă. Cercetarea noastră este mai ales una documentară, aceasta constând în observarea și analizarea manuscriselor poetului, dar și a altor materiale bibliografice de referință în tematica tezei.

Contextul avangardei - Literatura română de expresie franceză

Literatura română de expresie franceză are reprezentanți de seamă, dată fiind înrudirea dintre cele două țări cu limbi de origine latină, România și Franța. Astfel, Franța a fost întotdeauna un reper în ceea ce privește literatura și civilizația, iar artiștii români au ales de multe ori să accedă la acestea prin intermediul apropierei de cultura franceză. Poetul Ilarie Voronca reprezintă un exemplu privilegiat în acest sens.

Conceptul de *avangardă* a apărut în urma unui fenomen literar inovativ, ca urmare a desprinderii de tradiție și a orientării spre un fundament cu totul nou în literatură.

Ilarie Voronca (1903-1946) a fost un poet bilingv, prozator și eseist român, *autor prodigios*², publică în foarte multe reviste, devenind principalul teoretician al avangardismului românesc.

Receptare critică:

Parcurgând opera lui Ilarie Voronca, criticul literar Ion Pop consideră că în volumele sale cititorul „alunecă într-o cale lactee de imagini,, , concluzionând că poetul este „miliardarul de imagini,,.

²Grigorescu, Dan, *Dicționarul avangardelor*, Editura Enciclopedică, București, 2005, p. 710

Academicianul Eugen Simion îl consideră pe Ilarie Voronca „un poet al certitudinilor viitorului,,.

Încă din prima parte a introducerii cărții sale, Christophe Dauphin evidențiază faptul că Ilarie Voronca face parte din acea pleiadă de personalități artistice născute pe teritoriul României și care au venit în Paris la începutul secolului XX pentru a contribui la dezvoltarea modernității în chiar capitala acesteia. În viziunea lui Christophe Dauphin, originalitatea poeziei lui Voronca vine tocmai din capacitatea acesteia de a nu ne aminti de nimeni, de a nu se referi la cineva dispărut, dar nici în viață, vine din capacitatea ei de a fi umană, generoasă și entuziastă, așa cum rareori se întâmplă în istoria literaturii.

Criticul francez, Jean Rousselot, îl consideră „*cea mai înaltă, cea mai amplă, cea mai generoasă voce*,, a poeziei franceze de la apariția suprarealismului până la începutul celui de-al doilea război mondial.³

Scurtă biografie a poetului

Ilarie Voronca (nume adevărat Eduard Marcus, 31 decembrie 1903, Brăila - 8 aprilie 1946, Paris) a fost un poet evreu român de avangardă, promotorul revistelor *75 HP* și *Integral* și al mișcării integraliste. Doamna Cecilia Marcus a adus pe lume doi gemeni: o fată, botezată Adine, decedată la scurt timp de la naștere, și un băiat, Eduard, viitorul poet.

Începuturile literare sunt legate de activitatea la cenaclul literar *Sburătorul* condus de Eugen Lovinescu. Debutază cu versuri simboliste influențate de George Bacovia. Ritmul publicării plachetelor de versuri este foarte susținut și el nu încetinește nici după stabilirea poetului în Franța în 1933, de unde păstrează legături strânse cu viața literară din România.

Va participa la mișcarea de rezistență din Franța, ca scriitor și luptător. Face o vizită în țară, unde este întâmpinat cu un entuziasm general (1938). Se sinucide în același an, la 8 aprilie, în Paris, în timp ce lucra la un *Manual al perfecte fericiri*.⁴

Capitolele tezei

³Tiutiuca, Dumitru, *Eseiști români*, Editura Libertatea, Brăila, 1996, p. 57

⁴www.wikipedia.ro

Teza mea vină să completeze cu numeroase detalii parcursul literar, dar și uman al poetului într-un moment în care a fost aproape uitat de criticii actuali. În afara celor două volume menționate dedicate exclusiv lui Voronca nu mai există altele, acest lucru conturând în acest sens o lipsă de informații cu privire la poet.

Teza întâi îl aduce într-un context pe poet, ca mai apoi să abordeze mai multe opere puțin cunoscute, acestea conturând activitatea lui Voronca. Printre aceste opere se numără în primul rând poezia în limba franceză despre care s-a scris extrem de puțin, traduceri ale lui Voronca, dar și volumele în proză mai puțin cunoscute. Originalitatea ei constă chiar în abordarea acestor opere despre care nu existau multe informații.

Astfel, s-a conturat necesitatea unei astfel de lucrări care să aducă detalii neștiute din viața și opera sa, dar și a cunoașterii mai aprofundate a fenomenului avangardist atât în România, cât și la nivel european. În cercetarea noastră ne-am axat pe investigarea unui corpus central al operei poetului, sursele mele fiind reprezentate de diverse documente, dar și de parcurgerea referințelor critice existente. Traducerea volumelor a fost realizată atât de poet, cât și de prietenul său, Sașa Pană.

Cele mai importante opere abordate care aduc informații noi sunt, așa cum am menționat, cele în limba franceză, traduceri și proza. După perioada franceză care include un număr de 14 volume, ne-am ocupat și de traduceri ale poetului, mai puțin cunoscute, constând în cântări funerare denumite bocete. Acestea sunt texte culese de Constantin Brăiloiu și traduse din română de Jacques Lassaing și Ilarie Voronca. Cartea reprezintă una dintre puținele dovezi ale faptului că poetul Ilarie Voronca s-a ocupat și de traduceri. Volumul este realizat din cântece populare românești din tradiția funerară, culese de etnomuzicologul român Constantin Brăiloiu în anii 1930 din sud-vestul României, din Gorj. Din punct de vedere al formei și al conținutului, aceste cântări sunt printre cele mai originale creații de folclor românesc. Acestea fac parte din ritualul tradiției orale a înmormântării, bocetele însoțind în diferite etape defunctul până în momentul înhumării. Bocetele din volumul *Les Chants du mort* sunt în număr de treisprezece și sunt numerotate cu cifre romane. Acestea au o structură de poezie cu vers foarte scurt, cu o lungime diferită de la un bocet la altul, prezentând totodată numeroase arhaisme și regionalisme. Traducerea lui Voronca a păstrat foarte bine ritmul popular, mesajul funebru fiind transpus în limba franceză, cu elemente extrem de apropiate de limba română.

De asemenea, poetul a avut în plan traducerea mai multor volume, însă numai acesta s-a concretizat.

De asemenea, poetul își mai propusese să traducă în limba franceză romanul *Rusoiaca* de Gib I. Mihăescu:

„În toamna aceasta în care, voi duce, poate la bun sfârșit traducerea în franțuzește a misterioasei *Rusoaice* a lui Gib I. Mihăescu.,⁵

Voronca a mai avut ca proiect în lucru o antologie de poezie românească contemporană, care ar fi trebuit să apară la Editura pariziană Grasset, despre aceasta menționând:

„o antologie în limba franceză a poeziei noastre contemporane.,⁶

Din păcate, din câte cunoaștem, aceste proiecte au rămas nefinalizate, deși Voronca a tradus din Alecsandru Philippide, Tudor Arghezi, Urmuz, dar și din alți poeți.

Ne-am ocupat mai apoi de operele în proză mai puțin cunoscute, cele mai importante fiind : *Interviul*Unsprezece povestiri*, *La confession d'une âme fausse/Confesiunea unui suflet fals*, *Henrika* și *Souvenirs de la planète Terre*. De asemenea, am abordat în teză operele din ultima parte a vieții, *Petit manuel de parfait bonheur/ Mic manual de fericire perfectă* și *Jurnalul sinuciderii* prin care și-a anunțat în mod clar finalul dramatic al existenței sale.

Sfârșitul tezei include scrisorile poetului către soția sa, Colomba, testamentul acestuia, dar și lucrurile care s-au realizat atât în țară cât și în Franța în amintirea poetului. Anexele tezei aduc alte detalii mai mult în imagini despre activitatea poetului care a lăsat în mod testamentar opera sa în speranța că nu va fi uitat.

Concluzii:

Astfel, ne-a rămas nouă, generației secolului XXI, datoria morală de a îi cerceta opera. Această analiză poate fi aprofundată și prin investigarea altor aspecte care nu au fost incluse în teză.

⁵Ilarie Voronca, *A doua lumină*, ediție îngrijită, note și comentarii de Ion Pop, Editura Minerva, București, 1996, p. 275

⁶Crina Bud, *Literatura română în Franța. Configurări critice în context european*, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2014, p. 98-99

BIBLIOGRAFIE

Corpus– volume de Ilarie Voronca:

Restriști, Editura Rahova Arte Grafice, 1923 (copertă și desene de Victor Brauner)

Colomba, Colecția Integral, Paris, 1927 (copertă de Sonia Delaunay și portrete de Robert Delaunay; tiraj de 134 de exemplare)

Ulise, Colecția Integral, Paris, 1928 (portret de Marc Chagall; tiraj de 206 de exemplare)

Plante și animale. Terasa, Colecția Integral, Paris, 1929 (cu desene de Constantin Brâncuși)

Brățara nopților, editura unu, București, 1929 (cu un desen de Victor Brauner)

A doua lumină, editura unu, București, 1930 (tiraj de 250 de exemplare)

Zodiac, editura unu, București, (1930) (desen și copertă de M. H. Maxy; tiraj de 300 de exemplare)

Invitație la bal, editura unu, București, 1931 (cu un desen de Victor Brauner; tiraj de 100 de exemplare)

Incantații, Editura "Cultura Națională", București, 1931 (cu portret de Milița Petrașcu pe frontispiciu)

Act de prezență, Colecția "Carte cu Semne", București, 1932

Petre Schlemihl, Tipografia Bucovina, București, 1932 (ilustrații de Victor Brauner, Jules Perahim și Michonze; tiraj de 230 de exemplare)

Ulysse dans la cité, Éditions du Sagittaire, Paris, 1933 (traducere în franceză de Roger Vailland, prefață de Georges Ribemont-Dessaignes și portret de Marc Chagall)

Patmos și alte șase poeme, Editura Vremea, București, 1933

Patmos, Editions des Cahiers Libres, 1934

Poèmes parmi les hommes, Editions des Cahiers du "journal des poètes", 1934

Permis de Séjour, Editions R.A. Corrèa, Tipografia Labor, Paris, 1935 (tiraj de 525 de exemplare numerotate)

La poésie commune, Editions G.L.M., Paris, 1936 (tiraj de 225 exemplare numerotate)

La joie est pour l'homme. Poèmes, suivis de trois poèmes à la gloire du sommeil, Editions Les Cahiers du Sud, Marseille, 1936 (tiraj de 512 de exemplare)

Pater Noster suivi de Ebauches d'un Poème, Editions Avant-poste, Bruxelles/Paris, 1937

Amitié des choses, Editions Sagesse, 1937

Oisiveté, Editions Sagesse, 1938

Le marchand de quatre saisons, Edition Les Cahiers du "journal des poètes", 1938

L'apprenti fantôme et cinq poèmes de septembre, Les Éditions des Presses du Hibou, 1938 (tiraj de 100 de exemplare hors-commerce)

La confession d'une âme fausse, Editions du Méridien, 1942

La clé des réalités, Editions du Méridien, 1944

L'interview, Editions Jean Vigneau, 1944 (cu un portret de Halicka)

Henrika, 1945 (cu un frontispiciu de F. Delanglade)

Souvenirs de la planète Terre, Sagel, Paris, 1945

Contre-solitude, Editions Bordas, 1946

Les chants du Mort, Editions Charlot, 1947 (traducere în română de Jacques Lassaigne și de autor)

Diner, Editions PAS, 1952 (conține colaje de Jeanne Coppel)

Poemes choisis, Seghers, Paris, 1957 (cu o reproducere după portretul de Marc Chagall; tiraj de 700 de exemplare numerotate)

Poeme, Editura Univers, București, 1961 (traducere de Sașa Pană și prefață de Eugen Simion)

Onze récits, Rougerie, 1968

Poeme alese (2 vol.), Editura Minerva, București, 1972 (copertă de Constantin Guluță și prefață de Sașa Pană)

Mic manual de fericire perfectă, Cartea Românească, București, 1973 (traducere și prefață de Sașa Pană)

Interviul, Cartea Românească, București, 1989 (traducere de Ion Pop, Irina Fortunescu și Barbu Brezianu și prefață de Ion Pop și Barbu Brezianu)

Zodiac, Editura Minerva, București, 1992

A doua lumină, Editura Minerva, București, 1996

Jurnalul sinuciderii, Ediția îngrijită de Vladimir Pană, Editura Tracus Arte, 2016

Galaiu-Păun, Emilian, *Ilarie Voronca – peste diagonala sângelui*, Editura Cartier de colecție nr. 8, 2016

Bibliografie critică:

Balotă, Nicolae *Arte poetice ale secolului XX*, București, Editura Minerva, 1976;

Barna, Nicolae, *Avangarda literară românească*, Editura Stiinta, 2017;

Barrat, Jacques *Géopolitique de la francophonie*, Paris, PUF, 1997;

Boldea, Iulian, *Simbolism, modernism, tradiționalism, avangardă*, Brașov, Editura Aula, 2002;

Boldea Iulian, *Teme și variațiuni*, EuroPress, 2012;

Brezianu, Barbu, *Brâncuși, Voronca și avangarda română*, sec. XX, nr. 10 -11-12 (1980, p. 195-202);

Bucur, Marin, (coordonator) *Literatura română contemporană – I – Poezia*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1980;

Burgos, Jean, *Pentru o poetică a imaginarului*, traducere de Gabriela Duda și Micaela Gulea, Editura Univers, București, 1988;

Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Fundațiilor Regale, București, 1941;

Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, Editura Minerva, 1988;

Călinescu, Matei, *Cinci fețe ale modernității*, București, Editura Minerva, 1995;

Călinescu, Matei, *Conceptul modern de poezie. De la romantism la avangardă*, Editura Humanitas, 2017;

Cernat, Paul, *Avangarda românească și complexul periferiei*, București, Editura Cartea Românească, 2007;

Cernat, Paul, *Vase comunicante. (Inter)fețe ale avangardei*, Editura Polirom, 2018;

Clinici, Daniel, *Avangarda și experiment. De la estetica negativă la cultura postmodernă*, Editura Tracus Arte, 2014;

Crohmălniceanu Ov. S., *Evreii în mișcarea de avangardă românească*, București, Editura Hasefer, 2001;

De Micheli, Mario, *Avangarda artistică a secolului XX*, București, Editura Meridiane, 1968;

Deniau, Xavier, *La francophonie*, Paris, PUF, 1992;

Deniau, Xavier, *Florilège de la langue française et de la francophonie*, Paris, Richelieu-Senghor, 1988;

Deniau, Xavier, *Francofonia*, traducere, prefață, note și tehnoredactare conf. dr. ing. Nicolae Drăgulănescu, București, Editura Niculescu, 1996;

Drogoreanu, Emilia, *Influențe ale futurismului italian asupra avangardei românești. Sincronie și specificitate*, Pitești-București, Editura Paralela 45, 2004;

Duda, Gabriela, *Literatura românească de avangardă*, București, Humanitas, 1997;

Eco, Umberto, *Lector în fabula*, București, Editura Univers, 1991;

Florea Firan și Constantin M. Popa, *Literatura diasporei*, Craiova, Editura Macedonski, 1996;

Foșalău, Liliana (coordonator), *Dynamique de l'identité dans la littérature francophone européenne*, Éditions Junimea, Iași, 2011;

Guillou, Michel *Francophonie-Puissance*, Éd. Ellipses, 2005;

Gulea, Dan, *Marginaliile avangardelor*, Editura Tracus Arte, 2016;

Hangiu, Ion, *Dicționar al presei literare românești (1790 – 1982)*, Buc., Editura Științifică și Enciclopedică, 1987;

Ionesco, Eugène, *Discours sur l'avant-garde* în vol. *Notes et contre-notes*, Gallimard, Paris, 1998;

Iorga, Nicolae, *Cuget Clar sau Noul Sămănător*, Vălenii de Munte, Editura „Datina Românească”, 1936;

Lascu, Mădălina, *Imaginea orașului în avangarda românească*, Editura Tracus Arte, 2014;

Léger, Jean Marc, *La francophonie: grand dessein, grande ambiguïté*, Québec, Editions Hurtubise HMH, 1987;

Longre, Jean-Pierre *Une belle voyageuse*, Calliopées, 2013;

Marino Adrian, *Critica ideilor literare*, Cluj, Editura Dacia, 1974;

Mauchamp, N., *La France de toujours*, 2004, Clé International;

Mihuț, Ioan, *Symbolism, modernism, avangardism*, Editura Didactică și Pedagogică, 1976;

Miller Sanda, *Constantin Brâncuși*, Critical lives, Reaktion Books, 2010;

Mincu, Marin, *Avangarda literară românească*, București, Editura Minerva, 1983;

Mincu, Marin, *Avangarda literară românească (De la Urmuz la Paul Celan)*, Constanța, Editura Pontica, 2006;

Mincu, Marin, *Cvasitratat de/spre literatură (A fi mereu în miezul realului)*, Pitești, Editura Paralela 45, 2009;

Mincu, Marin, *Eseu despre textul poetic*, București, Editura Cartea Românească, 1986;

Mitescu, Adriana, *Poeți și critici despre poezie*, Editura Albatros, 1972;

Morar, Ovidiu, *Avangardismul românesc*, București, Editura Fundației Culturale Ideea Europeană, 2005;

Mureșanu Ionescu, Marina, *Eminescu și intertextul romantic*, Iași, Editura Junimea, 1990;

Negoîțescu, I., *Analize și sinteze*, Editura Albatros, 1976;

Njike, Jackson Noutchie *Civilisation progressive de la francophonie*, Paris, CLE International, 2003;

Ogée, Jeanne, *La place du français sur les autoroutes de l'information, La Roumanie et la francophonie*, Actes de la XVIe Biennale, Bucarest, 1995, Paris, Edition Hachette et Nathan, 1996;

Pană, Sașa – *Prezentări*, ediție îngrijită de Vladimir Pană și Ion Pop, cuvânt înainte de Ion Pop, București, Editura Tracus Arte, 2012;

Pavel, Amelia, *Expresionismul și premisele sale*, București, Editura Meridiane, 1978;

Pop, Ion, *A scrie și a fi. Ilarie Voronca și metamorfozele poeziei*, București, Editura Cartea Românească, 1993 (Ediția a II-a, Editura Cartea Românească, 2007);

Pop, Ion, *Avangarda în literatura română*, București, Editura Minerva, 1990 (ediția a doua, București, Editura Atlas, 2000);

Pop, Ion, *Avangarda în literatura română*, Editura Cartier, 2017;

Pop, Ion, *O introducere în avangarda literară românească*, București, Institutul Cultural Român, 2007;

Pop, Ion, *La Réhabilitation du rêve, Une anthologie de l'avant-garde littéraire roumaine*, Ed. Maurice Nadeau-ICR-EST, Paris-Bucarest, 2006;

Pricop, Constantin, *Seducția ideologiilor și luciditatea (rigoarea) criticii*, București, Editura Integral, 1999;

Răileanu, Petre și Carassou, Michel, *Fundoianu/ Fondane et l'avant-garde*, Bucarest, Fondation Culturelle Roumaine, 1999;

Renato Poggiolo, *Teoria dell'arte d'avanguardia*, Bologna, Il ulino, 1962;

Roman, Carol *Ziaristul și fascinația clipei*, Editura *Balcanii și Europa*, București, 2012;

Schifirneț, Constantin, *Generație și cultură*, București, Editura Albatros, 1985;

Simion, Eugen (coordonator) *Avangarda românească*, Editura Academiei Române, 2015;

Simion, Eugen *În Ariergarda Avangardei. Convorbiri Cu Andrei Grigor*, Editura Tracus Arte, 2019;

Speranția, Eugeniu *Inițiere în poetică*, ediția a II-a, București, Editura Albatros, 1972, p. 165;

Soptoreanu, Virgil, *Modernism. Avangarda. Postmodernism*, Editura Semne-Artemis, 2012;

Tănase, Stelian, *Avangarda românească în arhivele siguranței*, Iași, Polirom, 2008;

Todorov, Tzvetan, *Introduction à la littérature fantastique*, Paris, Editions du Seuil, 1970;

.....

Vuillemin, Alain, *Francofonia literară– încercare de definire*, în „Cronica”, nr. 8, 2002;
Wolton, Dominique (coord.), *Francophonie et mondialisation*, Paris, CNRS Édition, 2004;
Zalis, Henri, *O istorie condensată a literaturii române 1880-2000*, vol. I, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2005

.....

Dicționare literare și enciclopedii:

****Bibliografia esențială a Literaturii Române*, Scriitori, reviste, concepte, Editura Enciclopedică, 2003;

****București, anii 1920-1940, între avangarda și modernism* (ediție bilingvă), Editura Simetria, 1994;

Dicționarul General al Literaturii Române, vol.I, A-B, Editura Univers Enciclopedic, Academia Română, București, 2004;

Dicționarul General al Literaturii Române, vol.VII, T-Z, Editura Univers Enciclopedic, Academia Română, București, 2004;

Dictionnaire des Genres et notions littéraires, Éd. Encyclopaedia Universalis et Albin Michel, Paris, 1997;

Dictionnaire universel francophone / Dictionar universal francofon, Editura Hachette et Cie, 1997;

Adrian Marino, *Dicționar de idei literare*, I (A – G), București, Editura Eminescu, 1973;

Al., Săndulescu (coordonator), *Dicționar de termeni literari*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1976;

Chevalier, Jean et Alain Gheerbrant, *Dictionnaire des symboles*, tome 2, Paris, Editions Robert Laffont, 1969;

Gheerbrandt, Alain et Chevalier, Jean, *Dictionnaires de symboles, Mythes, Rêves, Coutumes, Gestes, Formes, Figures, Couleurs, Nombres*, Paris, Robert Laffont, 1969;

Grigorescu, Dan, *Dicționarul avangardelor*, Editura Enciclopedică, București, 2005;

Pop, Ioan, *Dicționar analitic de opere literare românești*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții; de Știință, 2007;

Periodice:

Adevărul, 46, nr. 14997, 22 noiembrie 1932

Adevărul literar și artistic, nr. 5726 (10 dec. 2008)

Albina – revistă enciclopedică populară, 1994/ 10

Albina, nr. 10/ 1994

Anarhismul poetic, (1932)

Ancheta, nr. 810-811 (13-19 oct.2006)

Apostrof, An XXII, nr. 6(253), 2011

Astra, nr. 6, (iunie 1986)

Astra, 1-2, 2012

Biblioteca Bucureștilor, Anul VI, nr. 12

Contemporanul, Anul XX, nr. 9 (690), septembrie 2009

Cronica, nr. 1/ 4 ian. 1974

Cronica literară, nr. 1/ 4 ian. 1974

Dialogue, Revue d'études roumaines 7/1981, Université Paul Valéry – Montpellier

Europe, nr.128-129, août – septembre 1956

Înainte, nr. 717/ 8 nov. 1967

Integral, 1927, nr. 10

Jurnalul literar, an XV, nr. 1-6, ian-feb-mar.2004

Literatorul, nr. 39/ 1995

Luceafărul, An 30, nr. 22 (30 mai 1987), Supl. *Dunărea*

Lupta, III, nr. 800, din 12 august 1924

Manuscriptum 4/1973, (13) anul IV

Manuscriptum, nr. 1 (ian-martie, 1982)

Mélusine, no. XII. *Lisible-visible*, L'Âge d'Homme, Paris, 1991

Muzica nr.1/ 2010

Observator cultural, nr. 364 (622), 3-9 mai 2012

Ramuri, 1990/ nr. 6

La francophonie dans les Balkans, Revue Roumaine d'Études Francophones no.6/2014, Éditions Junimea, Iași, 2015

România literară, nr. 51 (14 dec. 1972)

România literară, nr. 52/ 29 decembrie 1983
România literară, nr. 51/ 22 decembrie 1983
România literară, nr. 23 (1992)
România literară, nr. 5/ 8 februarie 2008
Sburătorul literar, nr. 25/ 1922
Sburătorul literar, nr. 47/ 1922
Sburătorul literar, nr. 48/ 1922
Sburătorul literar, nr. 52/ 1922
Secolul 20, nr. 10-11-12/ 1980
Verso, anul 4, numărul 66-67, 1 - 31 august 2009
Viața, 16.10.1942
Viața literară, 1929, nr. 114
Vremea, an XI, nr. 525, 13 februarie 1938
Universul cărții, 2001/ nr. 11-12 (nov.-dec.)
Unu, București, anul II, nr.9, ianuarie 1929

SITOGRAFIE

Resurse internet:

http://www.rafaeldesurtis.fr/RESSOURCES/DEBUT_VORONCA.pdf, p. 12
https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Ilarie_Voronca
<https://www.scribd.com/doc/285579337/Poezia-Lui-Ilarie-Voronca>
http://ro.wikipedia.org/wiki/Ilarie_Voronca
http://poemcaffe.ro/poem/caffe/Revista_nr2.pdf
<http://stefandinescu-octavianvoicu.blogspot.ro/2012/12/ilarie-voronca-vom-cladi-impreuna-alte.html>
https://adevarul.ro/cultura/arte/va-mai-amintiti-de--ilarie-voronca-1_50ad8f497c42d5a663974ff7/index.html

<http://www.leshommessansepaules.com/evenement-evenement-evenement-1-1-0-1.html>

[http://www.leshommessansepaules.com/livre-Journal_inédit_suivi_de_Beauté_de_ce_monde_\(Poèmes_1940_1946\)_-_2éme_édition-9782912093653-1-1-0-1.html](http://www.leshommessansepaules.com/livre-Journal_inédit_suivi_de_Beauté_de_ce_monde_(Poèmes_1940_1946)_-_2éme_édition-9782912093653-1-1-0-1.html)

<https://www.amazon.com/Ulysse-dans-cit%C3%A9-Roger-Vailland/dp/2352702771>

<https://ir.uiowa.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1292&context=dadasur>

Articole on line :

Cosmin Gheorghiu Pârghie - „*Beniamin Fundoianu – Benjamin Fondane and Ilarie Voronca : portraits of two romanian-french translators*„, , Journal of romanian literary studies, nr.6/2015

Carol Iancu – *Ilarie Voronca – poet al modernității și al iubirii*, Revista Apostrof, nr.6 (253), 2011

Resurse internet anexe:

Jurnalul literar, An XV, NR. 1-6, IAN-FEB-MAR.2004

Iubite Fondane, Scrisori inedite, F. Bunea-Fox, Ion Călugăru, Ion Minulescu, Sașa Pană, Stephan Roll, Ilarie Voronca, Editura Vinea, București, 1998, Ediție îngrijită de : Michel Carassou, Petre Răileanu

<http://www.docstoc.com/docs/114557053/Anul-cultural-%EF%BF%BD-ALEXANDRU-MACEDONSKI-%EF%BF%BD-150-de-ani-de-la-nastere>

<http://www.revista-apostrof.ro/editura.php>

<http://www.revista-apostrof.ro/articole.php?id=1480> anul XXIV, 2013, nr. 8

http://www.romlit.ro/colomba_voronca_scrisori_ctre_sasa_pan

http://poemcaffe.ro/poem/caffe/Revista_nr2.pdf

<http://poetii-nostri.ro/geo-bogza-esseu-poezie-id-14993/>

ARTICOLE PROPRII PUBLICATE DESPRE ILARIE VORONCA:

Articole științifice publicate *in extenso* în volumele conferințelor:

- indexate ISI

Articolul : „**The ailing sadness in *Restriști* by Ilarie Voronca**„, în volumul Conferinței internaționale *Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity* (GIDNI-6) din 25-26 mai 2019, Târgu-Mureș – Volumul denumit *Identity and Dialogue in the Era of Globalization-Literature*, editors Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Arhipelag XXI Press, 2019, ISBN: 978-606-

8624-19-8 a fost trimis la Clarivate Analytics în vederea includerii in Conference Proceedings Citation Index (CPCI)-Web of Science; articolul se află la pagina 540 (8 pagini);

Articolul „**The role of symbols in *The Interview* by Ilarie Voronca**„ publicat Conferința *Literature, discourse and multicultural dialogue*, ediția a 7-a Târgu Mureș 7-8 decembrie 2019. Volumul denumit *Multiculturalism through the Lenses and Literary Discourse*, Literature, Editors Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Dumitru-Mircea Buda, Arhipelag XXI Press, Târgu Mureș, 2019, ISBN: 978-606-8624-09-9 a fost trimis în vederea indexării in Web of Science, la Clarivate Analytics. Articolul se află la pagina 192. (14 pagini)

Articolul „**The fantastic in *Eleven stories* by Ilarie Voronca**„ publicat Conferința *Literature, discourse and multicultural dialogue*, ediția a 7-a Târgu Mureș 7-8 decembrie 2019. Volumul denumit *Multiculturalism through the Lenses and Literary Discourse*, Literature, Editors Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Dumitru-Mircea Buda, Arhipelag XXI Press, Târgu Mureș, 2019, ISBN: 978-606-8624-09-9 a fost trimis în vederea indexării in Web of Science, la Clarivate Analytics. Articolul se află la pagina 207. (9 pagini)

Alte articole publicate :

Articolul **Paradigma fericirii în *Mic manual de fericire perfectă / Petit manuel du parfait Bonheur de Ilarie Voronca*** în *Philologica Jassyensia*, An X, Nr. 1 (19), 2014, Suplement, p.235-245 (10 pagini)

Articolul : „**The mission of confession in *La confession d'une âme fausse (The confession of a semblant soul)* by Ilarie Voronca**„ în volumul Conferinței științifice internaționale *Perspectivile și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației* din 6 iunie 2019, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu„ din Cahul, Republica Moldova. Volumul se numește „*Perspectivile și problemele în spațiul European al cercetării și educației*„, volumul VI, partea 2, Cahul, USC, 2019, ISSN: 2587-3563 ; articolul se află la pagina 343 (4 pagini).

Articolul : „**Polivalența avangardei**„ în volumul 10 , numărul 1 al Conferinței internaționale *Crossing Boundaries in Culture and Communication*, 24-25 mai 2019, Universitatea Româno-

Americană, București, Editura Universitară, ISSN 2248-2202. Articolul se află la pagina 64. (5 pagini)

Articole acceptate în curs de publicare :

Articolul : „**L'avant-garde dans l'espace européen et roumain - Le roman *Henrika de Ilarie Voronca - un art ironique?***”, în volumul Colocviului internațional « Petit éloge de l'ironie » Iasi, 29-30 mars 2019. (7 pagini)